

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА
БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2015 року)

Суми
Сумський державний університет
2015

АДМІНІСТРАТИВНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ТА ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Ільченко О. В.

к.ю.н., ст. викладач кафедри СМП, Сумський державний університет

На сьогодні побудова демократичної, правової та соціальної держави, формування якісно нової системи влади, забезпечення прав та свобод людини в усіх їхніх виявах є одними з основних завдань, що стоять перед українським народом, реалізація яких потребує відповідного проведення державно-правової реформи, переосмислення ролі та місця в політичній системі суспільства всіх державних інституцій, зокрема правоохоронних органів України, які забезпечують правопорядок на державному кордоні.

Надійна охорона державного кордону безпосередньо залежить від оптимізації діяльності Державної прикордонної служби України та ОВС. Це пояснюється тим, що названі правоохоронні органи мають спільні цілі та завдання в забезпеченні прикордонної безпеки України, здійснюють свою діяльність специфічними формами і методами незалежно один від одного і в межах встановленої законом компетенції [1].

Отже, на нашу думку, результати діяльності правоохоронних органів, які є суб'єктами охорони державного кордону, певною мірою залежать від добре налагодженої координації їх дій та взаємодії між ними.

Аналіз останніх досліджень. Теоретичні й практичні питання організації взаємодії між правоохоронними органами, що забезпечують правопорядок на державному кордоні, неодноразово були предметом наукових досліджень О. Бандурки, А. Глієвого, С. Калмикового, Б. Лазарева, В. Плішкіна, О. Сукатаєва, І. Олійника, В. Шамрая, Ю. Харченка, Р. Аксьонова, І. Басецького, Д. Гребельського, В. Грохольського, О. Долженкова, та ін.

Історією становлення та діяльності правоохоронних органів України доведено, що у боротьбі зі злочинністю неможливо досягти успіхів зусиллями лише одного з них. Реформування правоохоронних органів України та їх діяльність мають скеровуватися саме на засадах взаємодії та об'єднання зусиль для досягнення цілей, поставлених перед ними. При цьому взаємодія органів внутрішніх справ (міліції) та підрозділів Державної прикордонної служби України викликана не тільки їх правовим статусом та функціями, а й роллю у боротьбі зі злочинністю, яка все більше набирає транснаціонального характеру.

Форми взаємодії ОВС та Державної прикордонної служби можуть бути різними. А.А. Тонасічук пропонує виділити три основні форми взаємодії:

- 1) взаємодія дільничних інспекторів міліції з прикордонними інспекторами;
- 2) виконання Державною прикордонною службою доручень ОВС;
- 3) ведення спільних обліків [2, с. 114].

На нашу думку, запропоновані форми не охоплюють повного переліку напрямків, за якими здійснюється взаємодія вищезазначених правоохоронних органів. Пропонуємо виділити п'ять основних форм взаємодії Державної прикордонної служби та ОВС:

- 1) взаємодія інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних інспекторів міліції в системі МВС України;
- 2) надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень органів внутрішніх справ щодо осіб, які перетинають державний кордон;
- 3) взаємодія Державної прикордонної служби України із слідчими підрозділами ОВС під час затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, без

ухвали слідчого судді або суду;

4) взаємодія органів Державної прикордонної служби та МВС під час виконання завдань у межах території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

5) ведення спільних обліків осіб, яких затримано за порушення законодавства України про державний кордон та про правовий статус іноземців;

Взаємодія дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України (ДПС) та дільничних інспекторів міліції МВС (ДІМ) регламентована Інструкцією про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних інспекторів міліції в системі МВС України [3].

Досить важливою формою взаємодії, на наш погляд, є виконання Державною прикордонною службою України доручень ОВС.

Згідно з Порядком надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон, ОВС можуть надавати доручення Державній прикордонній службі [4].

Правовою основою взаємодії Державної прикордонної служби України із слідчими підрозділами ОВС під час затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, без ухвали слідчого судді або суду є Кримінальний процесуальний кодекс України, Закон України «Про Державну прикордонну службу України», Закон України «Про державний кордон України», Інструкція про порядок дій посадових осіб органів (підрозділів) з охорони державного кордону під час затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, без ухвали слідчого судді або суду та порядок подальшої взаємодії органів (підрозділів) охорони державного кордону з органами досудового розслідування.

Досить специфічною формою взаємодії є взаємодія органів Державної прикордонної служби та МВС під час виконання завдань у межах території, яка зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Вищезазначена взаємодія в більшості випадків не розглядається науковцями окремою формою взаємодії. Але, на наш погляд, її необхідно розглядати саме як окрему форму, адже вона здійснюється у специфічних умовах та на відповідній ділянці державного кордону, а саме у межах території, що зазнала радіоактивного забруднення.

Правовою основою такої взаємодії є Закон України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», Інструкція про порядок взаємодії органів Державної прикордонної служби України та Міністерства внутрішніх справ України під час виконання завдань у межах території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Крім зазначених різновидів взаємодії, досить поширеним є ведення спільних обліків осіб, яких затримано за порушення законодавства України про державний кордон та про правовий статус іноземців.

Правовою основою такої взаємодії є Закон України «Про державний кордон України», Кримінальний процесуальний кодекс України, Кодекс про адміністративні правопорушення, Інструкція про порядок функціонування в органах внутрішніх справ та органах охорони державного кордону України обліку осіб, затриманих за порушення законодавства України про державний кордон та про правовий статус іноземців [5].

Зазначені форми взаємодії дозволяють органам внутрішніх справ та Державній прикордонній службі оперативно виконувати свої завдання по забезпеченню правопорядку на державному кордоні щодо викриття та попередження нелегальної міграції, незаконного перетинання кордону.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Чумак В.В. Взаємодія та координація між суб'єктами державного кордону [Електронний ресурс] / В.В. Чумак. – Режим доступу : <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/2377/%C2>.

2. Тонасійчук О.О. Форми взаємодії правоохоронних органів щодо забезпечення прикордонного режиму / О.О. Тонасійчук // Науковий вісник КНУВС. – 2008. – № 4. – Ст. 114.

3. Інструкція про порядок взаємодії дільничних інспекторів прикордонної служби Державної прикордонної служби України та дільничних інспекторів міліції в системі МВС України : затверджено Наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства внутрішніх справ України від 18 грудня 2003 року № 380/1556 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 2 (частина 2). – Ст. 95.

4. Порядок надання Державній прикордонній службі та виконання нею доручень уповноважених державних органів щодо осіб, які перетинають державний кордон [Електронний ресурс] : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2013 року № 280. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280-2013-%D0%BF>.

5. Інструкція про порядок функціонування в органах внутрішніх справ та органах охорони державного кордону України обліку осіб, затриманих за порушення законодавства України про державний кордон та про правовий статус іноземців [Електронний ресурс] : затверджено Наказом МВС від 29.07.2002 р., № 723/435. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0819-02>